

משרד החינוך

אגף בכיר בחינוך

מחברת בחינה

המנהל הפדגוגי

לנבחנים ולנבחנות שלום,
יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה.
הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.
אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.
לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקות שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון 011282 עברית	מדבקות נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table><tr><td>שנה السنة</td><td>חודש الشهر</td></tr><tr><td>מועד מועד</td><td></td></tr><tr><td>סמל ביה"ס</td><td>מס' תעודת הזהות</td></tr><tr><td>رقم المدرسة</td><td>رقم الهوية</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקות נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة	חודש الشهر	מועד מועד		סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	رقم المدرسة	رقم الهوية	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين
שנה السنة	חודש الشهر									
מועד מועד										
סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות									
رقم المدرسة	رقم الهوية									

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

الإدارة التربويّة
وزارة التربية والتعليم
القسم الكبير لامتحانات

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة . عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان .
أعدّ الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط . أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على موادّ مكتوبة أو شفهيّة .

لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة – كتب، دفاتر، قوائم – إلى غرفة الامتحان، ما عدا "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم . كما لا يُسمح إدخال هواتف خلويّة أو أجهزة إلكترونيّة أخرى إلى غرفة الامتحان . استعمال موادّ مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان .
بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء .

يجب التقيّد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات لامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها . لا يُسمح إضافة أو تغيير أيّة تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات .
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد .
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنّه لن يتمّ مسح ضوئيّ لهذه المنطقة .
4. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدّة لذلك فقط .
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق . الدفتر الذي يُسلّم ناقصاً يُثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات .
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم .

نتمنّى لكم النجاح!

מדינת ישראל

משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות

מועד הבחינה: קיץ תשפ"ו, 2026, מועד ב

מספר השאלון: 11282

נספח: טקסטים

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	–	הבנת הנקרא	–	60 נקודות
פרק שני	–	הבעה בכתב	–	40 נקודות
		סך הכול	–	<u>100 נקודות</u>

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראה מיוחדת: יש לקרוא את הטקסטים **שבנספח** ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מועד ב, מס' 11282 + נספח

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

קראו את הטקסטים 1–2: המאמר והידיעה העיתונאית שבנספח המצורף, וענו על כל השאלות 1–12. הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. א. במאמר (טקסט 1) בשורות 7–8 הכותב גיא דויטשר טוען כי "התהליך של הקניית השפה התקנית עדיין מעורר תחושה של חוסר אונים אצל התלמידים".
על פי הפסקה הראשונה במאמר, הסבירו מה גורם לתחושה זו. (5 נקודות)

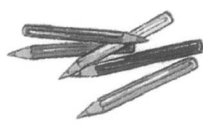
ב. על פי הפסקה האחרונה במאמר, מהי המלצתו של הכותב גיא דויטשר להפחתת תחושה זו אצל התלמידים? (5 נקודות)

2. אחת השאלות שבהן דן כותב המאמר גיא דויטשר היא השאלה אם בשפה התקנית יש יותר היגיון ויופי מבשפה הלא-תקנית.

א. מהי העמדה של כותב המאמר גיא דויטשר בשאלה זו? (5 נקודות)

ב. לפניכם שלוש דוגמאות לשגיאות נפוצות בעברית החדשה, מלשונם של ילדים בני שנתיים–שלוש.

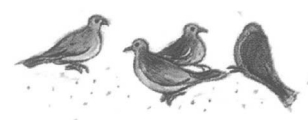
עיפרונים

ביצות

יונות

כיצד הדוגמאות האלה מחזקות את עמדתו של כותב המאמר גיא דויטשר?
בחרו באחת מן השגיאות והסבירו באמצעותה את תשובתכם. (6 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מועד ב, מס' 11282 + נספח

3. כותב המאמר גיא דויטשר מציג מחלוקת בינו לבין בלשנים מסוימים.

על מה הכותב והבלשנים חלוקים? (6 נקודות)

4. מהי הטענה המרכזית של כותב המאמר גיא דויטשר? הקיפו את התשובה הנכונה. (4 נקודות)

(1) אין זה חשוב ללמוד את השפה התקנית אף על פי שיש בה חוקים וכללים ברורים יותר מן הכללים שבשפה המדוברת.

(2) אין זה חשוב ללמוד את השפה התקנית משום שהיא לא תועיל לנו בחיי היום-יום,

ומשום שהיא אינה מאפשרת לנו לקרוא ולהבין את אוצרות התרבות שלנו.

(3) חשוב ללמוד את השפה התקנית, משום שהיא הגיונית וסדירה יותר מן השפה המדוברת, ועל כן היא משמשת כרטיס כניסה למועדון האנשים המשכילים.

(4) חשוב ללמוד את השפה התקנית, לא משום שהיא הגיונית וסדירה יותר מן השפה המדוברת, אלא משום שהיא משמשת כרטיס כניסה למועדון האנשים המשכילים.

5. הידיעה העיתונאית (טקסט 2) עוסקת במכתבו של חייל אל הרמטכ"ל.

א. על פי המאמר, כיצד היה החייל מצדיק את סגנון הכתיבה של מכתבו?

הביאו הוכחה לדבריכם מן המאמר. (4 נקודות)

ב. כיצד היה כותב המאמר גיא דויטשר מגיב על אופן פנייתו של החייל אל הרמטכ"ל?

הביאו הוכחה לדבריכם על פי המאמר. (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מועד ב, מס' 11282 + נספח

6. לפניכם משפט מן המאמר, ובו מודגשת מילה.
 "אחד הזיכרונות הבולטים שלי... הוא חוסר אונים **מקומם**" (שורה 1).
 מהי המשמעות של המילה "מקומם" במשפט זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) מדכא
 - (2) מרגיז
 - (3) מחליש
 - (4) משתק
7. לפניכם משפט מן המאמר, ובו מודגשת מילה.
 "הם אינם **שרירותיים**" (שורה 5).
 מהי המשמעות של המילה "שרירותיים" במשפט זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) מבוססים על דעה לא הגיונית
 - (2) מנומקים באופן הגיוני
 - (3) מאופיינים בסדר ויופי
 - (4) ברורים ומובנים
8. לפניכם משפט מן המאמר, ובו מודגשת מילה.
 "צורת דיבור זו... מקרינה בורות ו**נבערות**" (שורות 14–15).
 מהי המילה שמשמעותה מנוגדת למשמעות המילה "נבערות"? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) פרימיטיביות
 - (2) טיפשות
 - (3) נאורות
 - (4) ידע לשוני
9. לפניכם משפט מן המאמר, ובו מודגשת מילה.
 "המערכת של שם המספר היא מערכת בלתי הגיונית **בעליל**" (שורות 18–19).
 מהי המשמעות של המילה "בעליל" במשפט זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) במכוון
 - (2) בבירור
 - (3) בהסתר
 - (4) בהגזמה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מועד ב, מס' 11282 + נספח

10. לפניכם משפט מן המאמר, ובו מודגשת מילה.
 "הם עושים זאת מפני שזו מוסכמה תרבותית בחברה שהם שייכים אליה" (שורות 39–40).
 מהי המשמעות של המילה "מוסכמה" במשפט זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) דעה פוליטית
 - (2) חוק רשמי
 - (3) התנהגות חריגה
 - (4) נוהג מקובל
11. לפניכם משפט מן המאמר, ובו מודגשת מילה.
 "החברה רואה בהם את נכסי התרבות המכוננים שלה" (שורה 53).
 מהי המשמעות של המילה "המכוננים" במשפט זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) הבולטים
 - (2) המייצגים
 - (3) המעצבים
 - (4) הקבועים
12. לפניכם משפט מן הידיעה העיתונאית, ובו מודגשת מילה.
 "הוחלט לשפוט אותו בגין עבירה" (שורות 10–11).
 כתבו מילה שיכולה להחליף את המילה "בגין" במשפט זה. (3 נקודות)
-

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מועד ב, מס' 11282 + נספח

פרק שני – הבעה בכתב (40 נקודות)

בחרו באחד מן הנושאים 13–14, וכתבו עליו מאמר בהיקף של כ־300 מילים לפי ההוראות. הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני. תוכלו לכתוב טיוטה בעמודים 10–11.

13. מאז תחייתה של הלשון העברית מתנהל ויכוח בין דובריה בשאלה אם צריך להגן בקנאות על העברית התקנית או לתת לה להתפתח בלי יד מכוונת. כתבו מאמר טיעוני, ובו הביעו את דעתכם בנושא. נמקו את דבריכם והדגימו אותם.

אנו

14. בעידן הרשתות החברתיות זוכות הנראות והחיצוניות לחשיבות מופרזת כמעט בכל תחום: מראה חיצוני, תרבות הפנאי והבילוי, אירועים, אוכל, עיצוב הבית ועוד. לעיתים תופעה זו באה על חשבון ערכים ומהות.

כתבו מאמר טיעוני. ובו הביעו את עמדתכם בנושא. נמקו את דבריכם והדגימו אותם.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מועד ב, מס' 11282 + נספח

[illegible]

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

טיוטה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מועד ב, מס' 11282 + נספח

טיוטה

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"

נספח: טקסטים
לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון
11282, קיץ תשפ"ו, מועד ב

לפניכם שני טקסטים: מאמר וידיעה עיתונאית.
קראו אותם, וענו על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

טקסט 1 – מאמר

כרטיס כניסה למועדון האנשים המשכילים

מאת גיא דויטשר

אחד הזיכרונות הבולטים שלי משיעורי הלשון והחיבור הוא חוסר אונים מקומם לנוכח גחמותיה של השפה התקנית. למה "מפני ש" כן, אבל "בגלל ש" לא? למה "נתנו לי את הספר" כן, אבל "יש לי את הספר" לא? הרגשת חוסר האונים נבעה לא רק מכך שלפחות חלק מהכללים היו שונים מאוד מן השפה הטבעית שלי, אלא בעיקר מן המסר שהועבר לנו בין השורות: בכללי השפה העברית יש היגיון למופת, סדר ויופי. הם אינם שרירותיים. לפיכך הבעיה היא שלי כתלמיד, והיא נעוצה בחוסר היכולת שלי להבין אותם.

עם השנים השתנתה הגישה ללימודי הלשון במידה רבה. אבל נדמה לי שהתהליך של הקניית השפה התקנית עדיין מעורר תחושה של חוסר אונים אצל התלמידים, וברור שתחושה זו לא ממש תורמת לרצון שלהם ללמוד או ליכולת שלהם לקלוט.

השאלה העומדת לדיון כאן היא אם בשפה התקנית יש יותר היגיון ויופי מבשפה הלא-תקנית. אם משהו מתפתח להאמין שבמשלבים הלא-תקניים יש פחות היגיון דקדוקי מזה שבשפה התקנית, הבלשנות⁽¹⁾ יכולה להוכיח לו שהוא טועה לחלוטין.

ההבחנה בין זכר לנקבה במספרים עשויה לחדד נקודה זו. כל מי שיש לו אוזן עברית רגישה נחרד למשמע ביטויים כגון "שלוש ילדים" או "שלושת הילדות". צורת דיבור זו צורמת, גסה ומקרינה בורות ונבערות. לשימוש התקין בשם המספר בעברית (שלושה ילדים אבל שלוש ילדות) יש אילן יוחסין מרשים ביותר. זו לא המצאה של השפה העברית, אלא תופעה הקיימת בכל השפות השמיות המוקדמות. אולם אילן היוחסין המכובד של השימוש התקני אינו משנה את העובדה שהמערכת של שם המספר היא מערכת בלתי הגיונית בעליל! הרי כל תינוק יודע שהסיומת הַ משמשת בעברית בעיקר ללשון נקבה. זהו המצב הן בשמות עצם (מלך-מלכה) הן בשמות תואר (גדול-גדולה) הן בפעלים (הלך-הלכה). אין צורך אחר שמזוהה עם לשון נקבה באופן מובהק כל כך כמו הסיומת הַ. אז מה פתאום מוסיפים את הסיומת הַ למספרים דווקא בלשון זכר ולא בלשון נקבה?

דוגמה זו אינה מקרית. היא מייצגת תמונה רחבה יותר ואמת עמוקה עוד יותר. השפה התקנית אינה הגיונית יותר או סדירה יותר משפת הרחוב הקלוקלת ביותר. חידושים לשוניים, המתחילים את חייהם במשלבים הלא-תקניים של השפה, הם הגיוניים להפליא מעצם טבעם. לולא היו הגיוניים, הם לא היו עולים במוחם של דוברי השפה השואפים להגדיל את ההיגיון והסדירות בה. חידושים אלה נוצרים משום שצורות מסוימות בשפה אינן שקופות ואינן סדירות.

* מעובד על פי דויטשר, ג' (2011). כרטיס כניסה למועדון האנשים המשכילים. פנים 54, עמ' 4-11.

(1) בלשנות – מדע הלשון, חקר לשונות, מקורותיהן, התפתחותן וכדומה.

- 30 אם השפה התקנית אינה הגיונית יותר משפת הרחוב, האם כל המערך של הקניית השפה התקנית מיותר ומוטעה מיסודו? האם צריך לתת לכל תלמיד לדבר ואפילו לכתוב בשפה הטבעית שלו? התשובה, לדעתי, שלילית לחלוטין.
- יש בלשנים שגורסים שאם השפה הטבעית של הילדים ברחוב היא לא פחות הגיונית ולא פחות סדירה מן השפה התקנית, יש לאפשר לכל ילד לכתוב ולדבר בשפתו הטבעית, ואסור לכפות עליו כללי שפה אחרים. 35
- הטענה הזאת מבוססת על חוסר הבנה עמוק, מכיוון שלשאלה אם חברה צריכה להתעקש על הנחלת שפה תקנית, השונה משפת הדיבור הטבעית, אין שום קשר למדע הבלשנות. זו שאלה של נורמות חברתיות ושל ערכים תרבותיים. היא דומה להחלטה של גברים רבים בחברה המערבית ללבוש חליפה ועניבה באירוע רשמי. הם עושים זאת מפני שזו מוסכמה תרבותית בחברה שהם שייכים אליה או שהם רוצים להשתייך אליה. 40
- אילו הייתה השפה רק מכשיר תקשורת, באמת לא הייתה שום סיבה להתעקש על שפה תקנית בכתובה ובדיבור. הרי "שלוש שקל" מובן בדיוק כמו "שלושה שקלים", ו"לא באתי למה לא רציתי" מובן בדיוק כמו "כי לא רציתי". הצורך ללמוד וללמד את השפה התקנית אינו נובע מהיותה סדירה יותר או מובנת יותר, אלא מכך שהשפה היא אחד הנשאים החשובים ביותר של זהות תרבותית, אם לא החשוב שבהם. 45
- הסיבה האמיתית שבגללה מתעקשות חברות בעלות מסורת כתובה על כללי שפה תקנית היא התפיסה שמי שמסוגל להשתמש במשלים התקניים של השפה שייך למעין "מועדון חברתי". החברות במועדון השפה התקנית מקנה כל מיני זכויות והטבות, חלקן מעשיות, ויש להן השלכות ישירות על חייו של אדם, על עיסוקיו ועל סיכוייו להשתלב במקצועות נחשקים. לחברות ב"מועדון" הזה יש גם משמעות תרבותית עמוקה הרבה יותר בזכות הקשר ויכולת ההזדהות שהיא יוצרת עם העבר ועם טקסטים שהחברה רואה בהם את נכסי התרבות המכוננים שלה. 50
- רוב האנשים הבוגרים רוצים מאוד להשתייך למועדון השפה התקנית, ורוצים מאוד שגם ילדיהם ישתייכו אליו. בעניין זה ישראל היא ככל החברות שיש להן מסורת כתובה, ובהן שפת הדיבור הטבעית של הילדים ברחוב שונה מן השפה התקנית. מי שטוען שצריך להפסיק להקנות לילדים את השפה התקנית, בעצם רוצה למנוע מהם את הסיכויים להצטרף למועדון הנחשק הזה. 55
- התהליך שבו ילדים צריכים להפנים את חוקי השפה התקנית הוא קשה ומייגע. איני מאמין שאפשר להימנע לגמרי מן היגע והיזע, אבל אולי אפשר לגרום לתהליך הלימוד להיות מתסכל פחות. לדעתי, אווירת הלימוד וכן המוטיבציה של הלומדים ישתפרו מאוד אם יהיה ברור לכולם שהשפה התקנית אינה הגיונית או סדירה יותר משפת הרחוב, ולפיכך איש אינו מצפה מן התלמידים שכל חוקיה יהיו טבעיים וקלים להבנה בעיניהם. כך יהיה קל יותר גם להסביר וגם להבין מדוע חשוב בכל זאת ללמוד את השפה התקנית, המשמשת כרטיס כניסה למועדון נחשק של אנשים משכילים ומתורבתים, שיש להם זיקה לאוצרות התרבות ההיסטוריים של החברה שלנו. 60 65

טקסט 2 – ידיעה עיתונאית**חייל כתב לרמטכ"ל: "אח שלי, גיבור" – ונכלא**

מאת חנן גרינברג

מה דינו של חייל ששלח מכתב בדואר האלקטרוני לרמטכ"ל, וחילק לו מחמאות קצת יוצאות דופן? תשאלו את רב"ט ק', שפנה לרמטכ"ל בתואר "אח שלי, גיבור": התגובה של המערכת הצבאית הייתה ידידותית פחות, והוא נשלח ל-35 ימים לכלא הצבאי.

5 הימים הקרים והגשומים הביאו את רב"ט ק' להחלטה לבקש מטריית דווקא מן המפקד העליון של הצבא. באמצעות הדואר האלקטרוני הפנימי של צה"ל הוא העביר מכתב ללשכת הרמטכ"ל, וכתב לו: "אח שלי, גיבור, יש לי הצעה מפתה אליך – אם אתה יכול לקנות לכל חייל מטרייה בעשרה שקלים, וכך לחסוך לנו את ההוצאה הכספית הזאת".

10 מפקדיו של החייל לא אהבו את הדרך שבה פנה החייל לרמטכ"ל, על כן הוחלט לשפוט אותו בגין עבירה של התנהגות מבישה. החייל קיבל עונש של מאסר בפועל.

* מעובד על פי גרינברג, ח' (2008). חייל כתב לרמטכ"ל: "אח שלי, גיבור" – ונכלא. ynet ידיעות אחרונות. אוחר מ-ynet.co.il.